

RESSORGIMENT

JULIOL 1966

H. NADAL-MALLOL, Director
Oficines: PERGAMINO 244, Bs. Aires (6)

NUMERO 600

INSTITUT LLOCH DE FONTOVA

Directora: Fca. LLOCH DE FONTOVA

30 Anys d'Ensenyança Professional

• Tall i Confecció

Des dels primers mesos l'alumna pot tallar i confeccionar els seus vestits.

• Còtilles i Faixes, inclús ortopèdiques

• Capells

Curs pràctic sense teoria.
Preparem per a l'ingrés a casa de Modes.

• Labors i Clenceria

• Dibuix - Pintura - Música

Cursos abreujats per a professionals.
Exàmens lliures.

Atorguem Diplomes

Mencionant aquesta revista gaudirà d'un descompte en la mensualitat

Sol·liciti informes a: RIVADAVIA 1965 - Buenos Aires

"OBRA CULTURAL CATALANA"

(Delegació d' "Omnium Cultural")

LLIBRES - DISCS - POSTALS
CINTES CATALANES

Dia 7 d'Agost: "DIA DE L'INFANT"

Compren-li un llibre de contes en català

i subscriueu-lo a "L'INFANTIL"

i a "CAVALL FORT"

al nostre "Servei de Llibreria"

Hipólito Yrigoyen 2117 - T. E. 47-6158

Buenos Aires.

(Horari: de 4 a 8 de la tarda)

DOCTOR JOAQUIM JUANOLA I MASSÓ

Membre corresponent de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya

A D V O C A T

Avinguda Urdaneta, 87

CARACAS-VENEÇUELA

Està a la disposició dels catalans

IMPREMTA

FONTANA

PERU 796.
T. 33-5974

Almanac Maragall 1966 . . \$160.-
Diccionari Català-Castellà . . \$450.-
Gramàtica Catalana (elemental) \$190.-
"El Compromís de Casp" (Resposta a Menéndez Pidal) per F. Soldevila \$440.-

Comandes: J. ESCOLA, Av. L. M. Campos 1331, Bs. Aires
Telèfon 76-0809

T. 35-0873

Badaló

A. FELIU BADALÓ & CIA.
ÓPTICA - FOTOGRAFIA - ORTOPÈDIA

Fabricació de tota classe de cristalls per a corregir els defectes visuals.

Revelacions i còpies fotogràfiques en el dia.

FAIXES ortopèdiques, de vestir i Braguers.

LAVALLE 962

EMÍLIA LLORENS
ARQUITECTE

ALSINA 840

T. E 30-4761

Buenos Aires

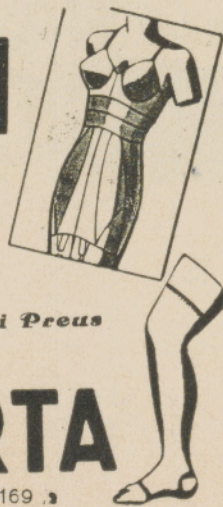
EL SIMBOL D' AQUESTA MARCA

empata la més alta qualitat en faixes i còtilles de vestir i en faixes d'indole medicinal (estómac caigut, ronçó mèbil, oestitat, operats, maternitat, etc.) La Casa Porta, pel seu prestigi i seriositat, és l'establiment de confiança, no tan sols en faixes de tota mena, sino també en articles ortopèdics, Mitges i benes elàstiques, braguers per a les hèrnies, espatlles, etc.

Sol·liciti Catàlegs i Preus

Antigua
casa **PORTA**

CANGALLO 1169

RESSORGIMENT

Any LI

Buenos Aires, Juliol 1966

Núm. 600

Fidelitat a un ideal i a una pàtria

EL mes d'agost de l'any 1916 "Ressorgiment" va fer la seva aparició a Buenos Aires, amb el mateix format de revista que té ara, que ha mantingut sempre. Feia poc que l'Institut d'Estudis Catalans havia donat a conèixer les Normes Ortogràfiques que Pompeu Fabra havia elaborat iniciant la depuració i fixació definitiva del nostre idioma, aleshores en plena anarquia. Tothom escrivia com millor li semblava. En donar nom a la nostra publicació ens vam trobar amb un problema lingüístic: —"És "Ressorgiment" o "Resurgiment" la grafia que correspon?", ens dèiem els quatre fundadors. L'últim diccionari publicat era el de Rovira i Virgili: "Diccionari Català-Castellà i Castellà-Català". A ell ens refugiàrem. Deia: "ressorgiment". I "Resurgiment" fou el títol que ostentà durant més d'un any la nostra publicació, fins que aparegué la correcció definitiva de la paraula que constituïa la nostra bandera de combat. I així a poc a poc i sota el guiatge de Pompeu Fabra, "Ressorgiment" i totes les publicacions redactades en català anaren modificant el llenguatge fins a netejar d'impureses el nostre gloriós idioma. Nosaltres ens en fèiem un deure dels més importants. Ja ho dèiem en l'editorial del primer número: "Aquesta divulgació dels corrents lingüístics i literaris de Catalunya (que era l'objectiu de l'Institut d'Estudis Catalans, quant a filologia), constitueix la base de l'acció que anem a emprendre".

En l'ordre polític puntualitzàvem: "L'home, obeïnt l'impuls de la pròpia existència, si és sensible ha de manifestar la seva conformitat o protesta davant els problemes cabdals que com-

mouen la humanitat. Però nosaltres, que tenim una qüestió nacionalista prèvia a resoldre, no fem exclusivisme polític de cap part ni dogma, puix que entenem que la nostra missió és recollir les diverses opinions que s'emetin, sempre que la qualitat llur sigui de positiva valor per a la nostra Pàtria procurant, però, que el nostre jui al respecte sigui equànim, serè i noble".

Quant a la cultura catalana en general, que ha constituït sempre la nostra preocupació constant apuntàvem: "Nogensmenys, donarem a conèixer les diferents manifestacions artístiques i culturals i tot el que es relacioni amb el progrés i enaltiment de la terra catalana". I acabàvem el nostre primer editorial, amb aquests conceptes: "L'esforç que significa aquesta publicació sols es deu al voler, a l'entusiasme i a la fe en l'avenir de Catalunya".

El programa succint que elaboràrem els quatre companys fundadors: Pius Arias, Manuel Cairol, Francesc Colomer i H. Nadal i Mallol, que férem públic en el primer número de "Ressorgiment", creiem haver-lo complert fidelment en el transcurs del mig segle que amb aquest número 600 compleix la nostra revista.

Les vicissituds, incidències i dificultats que la nostra tasca periodística ha hagut de salvar en tan dilatat lapse, fóra tan llarg d'explicar que no n'hi hauria prou amb un número, ni dos, ni tres de "Ressorgiment". El que sí volem dir és que si ens haguessin vaticinat que la nostra entusiasta empresa juvenívola havia de mantenir-se durant mig segle —ni tan sols un quart— no hauríem començat, per la immensa responsabilitat que hauria aterrat els entusiasmes patriòtics que ens abrandaven. I, ja ho veïeu: Hi hem arribat sense discontinuïtat i amb la mateixa fe i el mateix entusiasme per l'esdevenidor de la llibertat nacional de la nostra nació: Catalunya.

COSA de pretensió desmesurada és voler fer una commemoració, per bé que circumstanciada, arran del que representa, en el cas d'una cinquantena d'anys d'una revista que hem vist néixer, eixamplar-se i arribar a aquesta data, amb una executòria que pot ésser, de bo, la concreció d'un afany a complert devers una idea primordial posada en la defensa d'allò que hom gloria per damunt de tot. I això, sense metafora presumptuosa, que és no gaire adient, perquè, al llarg d'aquests anys, s'ha hagut de tenir un tremp força predisposat per seguir, amb tota voluntat, el camí de fer possible l'obra agermanada i freturosa que és com si la mateixa arrel de la nissaga ens hagi donat prou alè per besllumar, de sempre, allò que calia per ajudar en la tasca i recibir-ne, dintre una humilitat de condició estricta.

Es de veure que, en haver arribat a aquesta fita esperada amb delit de cosa nostra, qui pot dir que ha estat "Ressorgiment" i com van ésser els començaments ardits de la publicació, ara vulgui fer-ne un compendi, amb tota la bonhomia que pertoca i amb un deix de satisfacció agraïda; perquè la vida és pròdiga i bé permet que hom pugui donar cabal de moltes de les avinenteses favorables i atzaroses, succeïdes en el dilatat període d'aquests cinquanta anys transcorreguts i viscuts a l'entorn de la revista.

És clar que això, per qui ha tingut

JUBILAR

la bona amistat i també, sempre, el cor obert d'un home fet a la trajectòria inflexible d'un ideal, enllà tothora de mesquines apetències de notorietat, ha estat prou perquè hom pugui donar, amb tota raó, fermança d'allò que representa la comunitat de pensament amb en Nadal i Mallol. El conèixer l'íntima vàlua d'un home, al capdavant, no és gens cosa d'escarafalls. És, ben entès, la manera amb què la persona de qualsevol condició, sense cap mena d'esforç intuitiu, conegui la bondat que posseeix qui viu d'esclats sense formulismes de baixa estofa.

És així com és possible que entre les persones d'idees comunes, que tenen ficades, fins al moll dels ossos, una mateixa concepció de veure les coses de la política i de tot el seguit d'especulacions que l'escorten, es creï un nexe de comprensió que fa engrandir la companyonia i la bona gradació que cal que hi hagi en la persona semblança recíproca; i així per mitjà d'aquest lligam, que dona força a l'esperit i entusiasme en allò que hom creu amb fe que és just, bé pot dir-se que una tasca qualsevol, sigui en les lletres o en la manualitat d'un ofici, els homes som capaços de fer-nos d'una virtut sense egolatries torbadores.

Dic això amb tota la reverència que mereix una amistat. És dir que res no

hi ha de més conhort per a l'ànima com aquesta cosa subtil i alhora tan invaluable.

Quan vaig fer coneixença amb en Nadal-Mallol s'esqueia que la primera guerra mundial era a les acaballes. Aleshores, els catalans de qualsevol estament d'ací Buenos Aires, en bona majoria, érem posseïts d'una dèria que anava de dret a les més radicals idees de llibertat i d'autodeterminació dels pobles... Passava que hi havia una guisa tan estrafolària de veure els fets que tothom era cregut, de convicció, amb què tan bon punt se signés la pau, el món entraria en una era idíl·lica, plena de respecte i concòrdia. Per això, arran dels esdeveniments que hom entenia crucials per a la marxa futura de la humanitat, un estol de catalans, d'aquells que aleshores eren en l'edat de les protestes irades i dels ideals sense aturador, s'havien aplegat en un pis del carrer Lavalle on tenien l'estatge de deliberacions i propaganda.

És clar que en Nadal-Mallol, com a director de "Ressorgiment", era un dels qui no deixaven de concórrer als difusos i allargassats moments de discussió. Perquè, els diumenges, de tarda, allò era, de veritat, com una miniatura de parlament sense esquella d'ordre.

I així vaig tenir el primer contacte personal amb l'amic de tanta durada.

Després, a mesura que els lligams afectius van fer-nos la mercè de donar-nos

una comunitat espiritual que s'adeia amb el nostre tarannà més volgut, va començar —diríem— l'íntima col·laboració en les pàgines de la revista. Així, mentre transcorria el temps i hom ceneixia amb més formalitat el maneig que calia per tal de ser útil en el treball, no massa senzill, de saber com s'ha de procedir per fer possible una plena adequació substancial en allò que sigui propi a l'esperit i manera d'obrar segons els coneixements que hom posseeixi, en l'ardua tasca que comporta ésser una mica afecte a escriure, redactar i, també, posat el cas, corregir textos i quartilles, que era com, amb en Nadal vam arribar a fer-nos d'un acurat concepte del que representa aquesta subtil contribució que hom feia, i encara fa, de la cara afecció d'ambdós, en referència a atènyer la millor harmonia i discerniment per no ultrapassar límits fora d'abast.

Així és com amb en Nadal-Mallol, una vegada que érem al volt de la taula de redacció, en aquella casa de recòrdances tan volgudes del barri de Montserrat, allí on es feia el treball a consciència pura, per tal de donar tota forma i contingut a "Ressorgiment", els nostres afanys anaven de dret a què les possibilitats de perfecció, fossin cada cop més reeixides; que aquesta era una manera de fer-nos útils a un ideal que, fins avui, és la nostra il·lusió i el nostre motiu d'haver estat empeesos a la taleia d'aquest atribulat mester d'heure-nos-les amb el compliment agosarat d'una missió de pàtria. Era que nosaltres dos, d'antuvi, havíem arribat a la conclusió irreductible de tenir, potser, amb la nostra dedicació damunt les pàgines de la revista, una visió prou clara de comprendre allò de bo que es fa quan és dictat pel sentiment i la dosi de voluntat que hom posa a tota fermança d'anar a una fita allunyada de les enganyoses instàncies de l'afalac balder.

Un rera l'altre passaven els anys. Ve que la família Nadal, per raó d'haver-se engrandit amb la vinguda dels fills, arriba que té davant seu el problema de l'habitable. Li calia més eixampla; i això era cosa d'anar a cercar-ho pels barris allunyats d'aquell Buenos Aires que, enllà, cap a l'oest encara tenia fesomia prou diferent a la dels carrers estrets i ombrívols, com era el de Mèxic on habitava i hi havia també la redacció de "Ressorgiment". Amb temps i voluntat de paciència, en Nadal va trobar el lloc ideal per als seus dalers casolans. Això va ser factible quan, a Floresta, en aquest carrer Pergamino, que aleshores encara era força lliure d'impedimenta edílicia, que permetia de tenir una visió a to amb l'enlluernat paisatge dels trossos de terra, verls d'erbei, com remembrança d'un pasat que no té oblit pels qui vam conèixer enllà la mar, la

benaurada bellesa dels nostres plans i muntanyes.

És clar que, amb en Nadal-Mallol, al llarg de la nostra amistat, tan ell com jo, hem tingut parers, en algunes ocasions, una mica dispars. Això, ben entès, encara ens ha fet un favor. Ha estat el punt de controvèrsia que fa possible la identitat ferma i durable.

En ocasió d'aquesta data, que representa, per a nosaltres dos, una culmina-

ció dels nostres afanys, ben allunyats de tota pretensió que no sigui la d'haver treballat per una causa i un delit de perfectibilitat, d'allò que portem dins el cor com una penyora espiritual, de cons-tància i de fe, ens plauria, amb goig d'ànima, que la tasca acomplerta hagi estat profitosa per a la nostra guia de sempre: Catalunya.

J. Grau i Elies

CINQUANTA ANYS D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

ELS cinquanta anys de "Ressorgiment" són cinquanta anys de la història de Catalunya. Des que es va iniciar la seva publicació, "Ressorgiment" ha estat un reflex de la vida nacional catalana i al mateix temps un far orientador. Ha estat un testimoni eloqüent de la fidelitat dels catalans a la llengua i a les característiques nacionals; un registre excepcional dels anhels dels catalans quan, en èpoques d'opressió extrema, no ha estat possible manifestar-los a la terra; una tribuna en la qual han estat exposats i debatuts els problemes de Catalunya en tots els aspectes: econòmics, socials, polítics, culturals... Com hi han estat exposades i debatudes les idees que els catalans de bona voluntat han volgut aportar, a la recerca, tots, d'una solució que ens és combatuda o regatejada.

Si bé els catalans coincidim d'una manera unànime a anhelar la llibertat de Catalunya, estem malauradament dividits quant a la forma que hauria de tenir aqueixa llibertat i quant als mitjans que cal emprar per a aconseguir-la. I escau reconèixer a "Ressorgiment" — en la intel·ligent direcció de H. Nadal-Mallol — haver mantingut, en els seus cinquanta anys de vida, un to patriòtic irreductible, sense deixar-se caure en partidismes, respectant totes les tendències honestament sostingudes, la qual cosa constitueix una actitud lloable que tots els catalans hem d'agrair.

¡Tant de bo que "Ressorgiment" pugui seguir, sense interrupció ni defallença, per molts anys, el seu servei militant a Catalunya!

Vicenç Riera Llorca

DE LA COSTA BRAVA CATALANA

Penyalets abruptes, meravella de la naturalesa, que el mateix els trobeu als voltants de Tossa de Begur; o Calella, Llafranc, Cadaqués o al Port de la Selva

L'expansió de l'idioma català

MALGRAT l'ambient d'asfíxia, en tots els ordres, a què l'Estat espanyol sotmet Catalunya i les altres nacionalitats que poblen el seu territori, l'estranger estudiós que les visita en la més plena esclavitud, com que l'ànima el desig de penetrar a l'entranya viva de llur personalitat, no deixa d'adonar-se de les seves característiques nacionals pròpies i de l'hermetisme en què el règim manté amagat tot allò que a simple vista pugui mostrar indicis de llur personalitat específica.

Suara —fa des mesos—, donàvem la notícia d'haver-se inaugurat uns cursos d'idioma català a la Universitat d'Estocolm (Suècia). Aquest fet venia a unir-se amb l'establiment de cursos semblants i càtedres a diversos organismes d'ensenyament. Instituts i Universitats estrangeres que els tenen en funció, anys ha, a Europa i a l'Amèrica del nord. Ara, llegim en un diari de Barcelona la visita que hi ha fet un professor de la Universitat de Dublín (Irlanda), Andrew Cartney, que parla el català tan bé o millor que molts catalans nadius. Aquest professor ha establert a la seva aula classes de català a les quals concorren una vintena d'alumnes interessats en conèixer la literatura catalana antiga i moderna, tota vegada que aquests coneixements s'estenen en tot l'àmbit de la parla anglesa on, segons el professor Cartney, entre les minories selectes dels ambients universitaris "el català és una llengua que interessa".

El professor Andrew Cartney va fer un viatge a Espanya per allà l'any 1940

i volgué conèixer Catalunya. A les comarques gironines descobrí quelcom d'atractiu no solament en el paisatge, ans també en les ànimes i en llur manera de parlar, que el va captivar. A Barcelona visità biblioteques i arxius i establí contactes amb escriptors catalans als quals inquirí dades culturals que el van interessar molt. I ja de retorn al seu país, s'ocupà en aprendre el nostre idioma i, mitjançant el Diccionari Fabra, n'adquirí aviat molts coneixements fins a poder establir les classes a la Universitat d'on és professor. En la seva visita d'ara a Catalunya, el professor Cartney ha declarat a un periodista que l'ha entrevistat que "la llengua catalana ha emprès el camí de la Universitat. Potser li queden alguns —afegí— vicis de localisme, per bé que no oblidó que en la seva literatura convergeixen unes condicions sociològiques de les quals no pot inhibir-se fàcilment ni, potser, no convé que ho faci. Crec, però, que la tasca de fer-se definitivament universal és cosa dels homes que han nascut en la postguerra, perquè ells porten la saba pura que tota literatura necessita per a renovar-se. El mal és que aquesta gent jove no s'hagi adonat encara d'aquesta necessitat o, almenys, no se l'hagi presa seriosament. Em pregunto a què serà degut això". Davant les paraules inquiridores del professor Cartney, el periodista va respondre: "La vostra pregunta és difícil de contestar, Mr. Cartney". I el professor —pel consell donat després al jove periodista, va donar entendent que captava bé la reticència obligada del seu interlocutor. — N.

La conferència nacional catalana

Els dies 25 i 26 de juny va celebrar-se a l'Orfeó Català de Mèxic l'anunciada Conferència organitzada pel Consell Nacional, amb la concurrència de més de cent persones. A l'Ordre del Dia que es repartí prèviament figuraven onze punts, entre els quals els següents: Report sobre la situació política a Catalunya; Report sobre les activitats del C.N.C.; Trenta anys de franquisme (1936-1966); Apel·lació a la consciència mundial; Missatge de la Conferència al Poble Català; La llibertat de la Cultura Catalana; Missatge als estudiants i intel·lectuals catalans; Declaració de Drets de la Nació Catalana, i altres propostes.

La presidència de l'assemblea fou constituïda, democràticament, per tres nacionals de significació. Tots els concurrents foren invitats a parlar i a deliberar.

Es llegiren les adhesions rebudes, entre les quals fem menció de la que el Rev. Abat Escarré, des del seu exili d'Itàlia, va enviar, amb dues recomanacions per ell fonamentals: 1) Afirmació dels drets nacionals de Catalunya i 2) Unió de tots es catalans. Acabada la lectura de l'extensa lletra del P. Abat, esclatà

una ovació enorme de tots els concurrents a l'acte.

De seguit foren llegides les ponències rebudes. Donada la paraula per a defensar-les, el representant de la delegació de l'Argentina va assenyalar els punts cabdals de la ponència d'aquesta: fi del preàmbul; la feblesa del règim franquista; la consciència catalana; les objeccions a un programa mínim d'exigències; què vol Catalunya; capacitat; dret d'autodeterminació, i divulgació del problema català. L'orador féu remarcar la imperativa necessitat d'"emprar tots els mitjans possibles de la via internacional, donat el seu convenciment de la inutilitat de recórrer a peticions a l'Estat espanyol. A l'efecte evocà les paraules de l'apòstol cuba José Martí: "con lágrimas y quejas no se vence a los pícaros", tan si són monarquies com repúbliques, com si són despotismes, i anar en compte amb les veus de sirenes que propalen de cara a la caiguda de Franco, alguns emissaris de l'ex-Conde de Barcelona.

Cal esmentar la coincidència d'opinions entre el programa de Declaració de drets i les ponències del Brasil i de l'Argentina

i el sentir general dels reunits, coincidència que facilità el diàleg i resolucions de la Conferència.

El Secretari del C.N.C. va estar admirat en a seva intervenció sobre la Situació política de Catalunya. Va assenyalar l'existència a l'interior de les forces nacionals catalanes: demòcrates cristians, moviment socialista, front nacional i de coordinació, així com l'actitud patriòtica cívica i humana dels estudiants, el clergat jove i grups d'intel·lectuals nombrosos i solvents. Destacà també l'afinitat i comunitat amb els bascos i gallecs actius per cert en contacte amb els portuguesos aquests últims. Es referí, també a la incorporació del País Valencià al moviment reivindicatiu i parlà després de les coses que es poden fer a l'exterior. Enumerà les gestions realitzades, especialment prop les NN.UU. i la Unesco; del contacte constant que té el Consell amb les Federacions Europees, amb els 260 diputats del Consell d'Europa i ja no caldria dir, amb l'Interior.

La sessió del matí del 26 fou tota ella dedicada a la lectura de la Proclamació dels Drets de la Nació Catalana (prèviament repartida) i a la seva discussió. Cal remarcar l'oposició del delegat de Veneçuela qui, en nom de la Delegació s'oposà terminantment, amb bona argumentació a la redacció de tot el paràgraf IV, i, especialment, al II que tracta de la forma política d'una Confederació. Va demanar la supressió de tot l'apartat i la seva substitució per la declaració d'Independència. El debat fou molt extens. El representant de la delegació de l'Argentina basant-se en el sentit actual del mot Confederació (comunitat voluntària i condicionada d'Estat en plena sobirania), manifestà que no coneixia d'altres confederacions que la Catalano-Aragonesa i l'actual Commonwealth britànic. Després de moltes intervencions, fou aprovada amb el vot en contra del representant de la Delegació de Veneçuela. La redacció final proposada pel delegat de l'Argentina, fou aquesta: "La fórmula política d'aplicació pràctica d'aquests principis bàsics, podria ser una Confederació Ibèrica (voluntària i condicionada) d'Estats Independents i, únicament interdependents en les competències d'interès general, pactades en el moment oportú i prèviament aprovada pels Estats-Nacions integrants".

Es prengueren per unanimitat diferents acords tals com enviar missatges telegràfics al Reverend Escarré a Pau Casals i a Nadal-Mallol, aquest amb motiu d'haver arribat "Ressorgiment" al cinquantè aniversari de la seva publicació.

S'aprovaren també altres proposicions de caràcter administratiu i de propaganda. Finalment hi hagué un parlament de clausura i un sopar a l'Orfeó Català. —

Un que hi cra

DECLARACIO DE DRETS DE LA NACIO CATALANA. — Quan ja aquest número de "Ressorgiment" estava compaginat, rebérem la Declaració de Drets de la Nació Catalana, aprovada per la Conferència Nacional el resum de la qual oferim als nostres lectors. Impossibilitats de publicar-la en aquest número, la Declaració de Drets, la donarem íntegra en el número d'agost.

PRESAGI

Al germà Nadal i Mallol en el Cinquantenari de la seva Obra.

OBRO un volum de la revista "Renaixement" (adherida a la Unió Catalanista) publicada a Barcelona. En el número corresponent al 5 de setembre, sota el títol: "Grècia a l'Empordà - La festa hel·lènica de Roses", llegeixo la ressenya d'una representació de teatre clàssic en una de les cales de la badia de Roses "vora un espadat... tenint per fons el mar... les runes d'Empúries a l'altra banda de costa, al terme de l'escenari...".

"Per manca material de temps —es— criu el cronista— s'hagué de desistir " de dur a cap la representació de l'obra "pòstuma del nostre malaguanyat mestre Maragall, "Nausica"... Mes no " per això, deixarà de representar-se " l'any vinent... Els empordanesos volem aclamar-lo immortal, aquí cap a " la part del Pirineu — vora els serrats i " arran del mar."

I afegeix: "Una tristesa fonda s'empara de tot mon ésser en acabar d'estampar les darreres paraules. I és que, " el que signa, no podrà dur-hi, en aital " homenatge la representació pròpia ni " la del nostre portaveu "Renaixement"; " car me'n farà privar una imposició " despòtica, forçada, fruit maligne del " nostre jou maleït." Signa l'article: "H. Nadal i Mallol, Port de la Selva, 26 agost, 1912".

En el volum següent (any 1913) signat amb el pseudònim MAIG, el dia 13 de novembre s'hi escriu: "Aquests dies fa tres anys que "Renaixement" "sortí al carrer per primera volta... "No heu vist passar mai un d'aquests "caminants enamorats de l'horitzó? Tenen el pas segur i llur pit fendeix "amb arrogància l'aire de la ruta. Llur "ideal d'avui potser és la muntanya que "detura l'esguard; però demà arribaran

" al cim i l'ideal s'haurà escapat, atraient " com una temptació, enllà, entre la terra i el cel de la blavosa llunyania... " Catalunya...! Catalunya...! Tres anys " passats lluitant per tu són ben poca " cosa, quan es té l'ànima de caminant " i quan tenen quelcom d'horitzó els " ideals que l'atrauen."

A la mateixa pàgina, costat per costat, hi ha una poesia nostàlgica: "Cant a la pàtria",

Oh, ma pàtria, pàtria aimada!
des de molt llunyanes terres
vull resar-te una pregària

La poesia porta una firma coneguda: "H. Nadal i Mallol, San Isidro (Argentina)".

Amb uns mesos de temps s'ha consumat l'exode. Port de la Selva és una imatge que veuen els ulls tancats. Quan s'obren, davant d'ells s'extén, nova, la terra lliure: Argentina.

Nadal i Mallol sent el manament, les taules de la nova llei... — Tres anys passats lluitant per tu, Catalunya, són ben poca cosa...

Neix "Ressorgiment", infant, adolescent, fornit, viril, madur, passant per totes les il·lusions, les angoixes, les decepcions, els sacrificis d'una existència. Tancant un dia amb la desesperança i obrint la finestra de l'endemà amb una nova fe, constant, ferma, immòbil. Un any, deu anys, trenta anys, cinquanta anys. I els anys amb una floració resorgint cada mes: Ressorgiment, Ressorgiment, Ressorgiment...

"Tres anys passats lluitant per tu, Catalunya, són ben poca cosa..." Cinquanta anys són una vida... Aquesta és l'ofrena que Nadal i Mallol ha fet a Catalunya: tota una vida, TOTA LA SEVA VIDA.

Ciutat de Mèxic, maig del 1966

M. Alcàntara-Gusart

AL CAP DE MIG SEGLE...

AL cap de mig segle d'existència, "Ressorgiment" s'haurà ben guanyat la categoria virtual d'Am baixada de la nostra Pàtria. Sempre estretament vinculat a la nostra causa nacional, "Ressorgiment" —exultant en les hores triomfals, combatent en les hores adverses—, amb convicció profunda ha enlirat la mateixa senyera que, des del primer dia, ha inspirat la seva missió periodística. Ha estat, i és encara, l'inextingible foc sagrat, expertament mantingut, que ha sabut il·luminar amb clarors d'albada, l'esperit de diverses promocions de catalans de l'Argentina i de tot Amèrica. És, a més, un exemple d'abnegada fidelitat, el seu, per als catalans que, des de la nostra terra o des

d'allà on sigui que ens trobem, sabem que ens és donat, a desgrat d'angoixes materials contínues i d'eventuals maltempsades.

Vagi a tots aquells —escriptors i lectors—, que han fet possible la llarga vida de la catalaníssima publicació de Buenos Aires, la nostra més efusiva simpatia. I per a l'home que la va crear, que n'ha estat sempre el Director i que seguirà essent-ho després d'aquest cinquantenari, l'íntegre patriota Hipòlit Nadal i Mallol, el nostre fervorós homenatge. Es ell qui encarna la fidelitat a Catalunya de "Ressorgiment".

Per la Redacció de VIDA NOVA,
Miquel Guinart
Montpeller, 1966

PRENOCIO

Me n'aniré
sense conèixer tants arbres que enyoro,
altíssims i bells arbres
presoners com jo
i lluny de mi a causa de la seva arrel.

Me n'aniré sense haver sestejat
junt a tantes flors de l'alegria,
multicolors flors formosíssimes
que fruirien de l'aigua de la meva retina,
del gran mar de la meva retina
inundada d'amor per la seva bellesa.

Me n'aniré sense tantes coses meves
tingudes apretades contra el cor,
sense tantes llums que he centellejat
des de tan alt
que jo ja no hi seré
quan seran vistes
i gaudides.

Carme Raurich-Saba

Córdoba, 1966

EL SPENJATS

Després de la mort
de la carn.

Cabriolejant
d'intre l'espai infinit,
assolits constantment
pel burlesc clam
dels seus errors,
(folia perversa de la raó,
final fatal dels conceptes invertits).
Aquella set,
producte de la perversitat insaciable,
creix torturadora d'intre de l'eterna nit.
El tràgic crit,
sense dimensió de so
(cada penjat viu és un sol crit)
debat, inutilment,
la terrible ruïna de la ment,
l'assolament total de l'heretgia
del repugnant afany carnal,
de la fam d'or i dels poders ensuperbits.
Aquí els teníu,
penjant grotescament
estrangulats pel cordó umbilical de la
[mentida.

Aquí els teníu,
fracassats i morts per última vegada
sense probabilitat, per tant, de Ressorgir.

Isabel Raurich-Saba

Córdoba, 1966

"Serra d'Or", la gran revista catalana de projecció internacional que s'edita a Montserrat, ha estat denunciada i recollida per la policia per haver publicat un article en el qual es comentaven els fets ocorreguts a Barcelona motivats per la digna actitud del clergat català davant la imposició d'un bisbe coadjutor no català i les tortures a un estudiant detingut.

La dictadura Primo de Rivera

LA vida és, en la seva crueltat, generosa. El no haver entès una sèrie de coses ens portà a la Setmana Tràgica, i el no haver après la lliçó ens empenyí en una cursa vers la guerra civil. Un nou símptoma i un nou avís, però, ens seria donat: la Dictadura de Primo de Rivera. Ara ja en termes francament més dràstics i evidenciant que el que estava en joc no era pas una simple qüestió d'ordre públic, o, des de l'altre costat, d'explotació del treballador, sinó que afectava directament Catalunya com a comunitat nacional, diferenciada i responsable. Però el missatge de Maragall continuava inescollat, i el nietzscheisme s'anava empetant cada vegada més de messianisme i de radicalisme escalfa-caps. Pel que fa a Espanya era la crònica guerra civil, en la més nítida tradició dels *pronunciamientos*, i era sobretot un cop sec a Catalunya, no solament en relació a la Mancomunitat, sinó també perquè es posava fre a la força creixent de les esquerres i els corrents obreristes, fenomen que per als catalans era estrictament social i ideològic, però que per a la sagaça intuïció dels espanyols era el que realment era: enfortiment progressiu de la nació catalana com un tot. Interpretar els moviments esquerrans i obreristes com a estrictes pressions subversives, és un dels més tristos espectacles d'egoisme i ignorància de la nostra gent adinerada i culta. Però des del cantó esquerrà i obrer, al seu torn, interpretar l'acció repressiva del dictador espanyol com un estricta acte de la reacció espanyola i catalana és igualment trist i lamentable. Fos quina fos l'acció de dretes i esquerres catalanes, allò que determina el nostre drama és: per una banda força creixent en la comunitat catalana com a tal, i força repressiva i dispersiva d'Espanya per l'altra. No haver-ho entès així, ja a començaments de segle, possibilità la Setmana Tràgica, i no haver-ho entès llavors ni haver-ho entès en temps de Primo de Rivera, ens portà a la catàstrofe de després del 36. Tot sembla indicar que val la pena meditar-hi. Altrament no acabarem mai. No hi ha una llei del pèndol, com hi ha qui diu, que ens porti de la dreta a l'esquerra, i d'una certa autonomia a la subjecció, sinó la persistència d'un problema bàsic que, en no ésser encarat amb coratge i decisió, amb lucidesa i generositat, es va agreujant més i més, cada vegada augmentant més les dimensions catastròfiques del conflicte que comporta, cada vegada més posant en perill la nostra integritat nacional i la continuïtat com a comunitat diferenciada i normal.

Cal reformular bàsicament la nostra societat i des de la independència. L'error persistent consisteix en escamotejar aquesta realitat inqüestionable, mantenint-nos, uns i altres i des del propi angle, ererenciats a Espanya i fixats al sentiment, gratuït, de que res altre es pot fer. La gravetat de tot això, per altra banda, és producte precisament de l'extraordinària força de què disposem i que pressiona per totes bandes, i és producte, és clar, de no haver-nos en adonat, portant-nos tot plegat a formes d'exclusivisme insuportables, és a dir, conduents a desenllaços destructius. Pel seu cantó, les dretes —seguim amb aquesta terminologia, per a entendre'ns— es fan seva la societat i l'idealitzen. Com que estem en una fase reconstructora, aconseguïen trobar un instrument de treball la Mancomunitat, però erren de mig a mig en pensar que pot existir Poder mediatitzat i encara només amb autoritat per a certs aspectes de la societat. És clar que es poden aconseguir grans coses amb un instrument com era la Mancomunitat, més encara si l'utilitzen, com l'utilitzaren, homes de gran vàlua, però no és l'instrument en si que és dolent, sinó la seva precarietat. Això per una banda. A l'altre cantó tenim les classes treballadores i menys afavo-

rides, arraconades i en casos extrems sentint-se estrangers: llavors creen els sindicats com a aglutinant de força, formant-se així una mena de societat artificial, que els dretans aviat veuen com a amenaçadora de la seva: mancats, però, de Poder real per a intervenir eficaçment, el van a cercar a fora. On? Hi ha un vici de base que indica automàticament el camí: a Espanya, que és la que detenta el Poder real. I els ve, com l'anell al dit, el cop d'Estat de Primo de Rivera. Però això, és clar, no soluciona res i s'intensifica la tensió des de l'altre cantó. La vitalitat del país és gran i, en no ésser aprofitada com un tot i com que ens trobem en un règim d'injustícia social, tendiran a capitalitzar-la cada vegada més les esquerres, que són les que ara comencen a superar els sindicats, en tant que societat artificial, per anar directament a la idea de societat catalana feta seva, també exclusiva. Anem d'error en error, d'exclusivisme en exclusivisme. El triomf del 1931, després del mal pas dels que festejaren o directament recolzaren Primo de Rivera, és el triomf de les esquerres. No és la llei del pèndol: és el procés natural d'una força nacional que es va incrementant, però que, en no ésser entesa i adequadament canalitzada, i per altra banda pel fet d'enfrontar la repressió espanyola instal·lada a casa, pressiona barroerament i es desconcerta.

Un cert avenç es pot constatar en els sectors esquerrans que s'apoderaren del país —és a dir, un tros del país: el Principat. I és que no cometran l'error de creure que el Poder es pot limitar tímidament a la cultura i a certs aspectes de l'administració, sinó que ha de referir-se a la col·lectivitat com un tot. En això havien après la lliçó. Però reincidiren en l'error de creure que hi pot haver Poder mediatitzat, precàriament instal·lat en formes autonòmiques que acabarien fent-ne vulgar Poder delegat. I reincidiren en aquest error, a més a més, sense incorporar les dretes, o dit altrament, caient en allò mateix que aquestes tenien de pitjor: deixar que existissin dues Catalunyaes. Les dues, per acabar-ho de complicar, espanyoles i sempre a punt per a correspondre's amb les dues Espanyes de la crònica guerra civil. La Dictadura de Primo de Rivera fou també un símptoma i fou un avís. Mal aprofitats, és evident. Però, en tot cas, insistim-hi, com la Setmana Tràgica abans i com el 6 d'Octubre després, són fets dolorosos que cal veure encaixats en el procés de la nostra lluita reivindicadora, no pas fàcil i amb prou visió històrica, però positivament creixent, en força i en més clara i enèrgica formulació dels postulats que la faran finalment victoriosa.

Victor Castells

SANTA CECILIA DE MONTSERRAT.— Situada al peu de la carretera d'accés al monestir de Montserrat. Santa Cecilia és un temple romànic restaurat i consagrat l'any 957, malgrat que l'actual és, en part, posterior

Fotog. P.A.T. per a "Ressorgiment"

FRANZ KAFKA EL PROCÉS

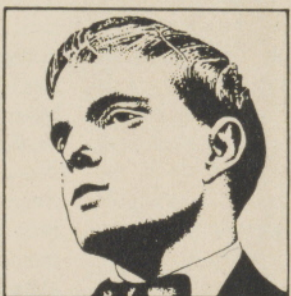
Quatre novel·listes
de valor universal

*Per primera
vegada*

*en català
i a Espanya*

J.P. SARTRE LA NÀUSEA

TRUMAN CAPOTE DESDE JUNI A CAN TIFFANY

*La novel·la més "viva"
del gran escriptor nord-americà*

*Una esperada reedició
del novel·lista més fecund
de Catalunya*

J. PUIG I FERRETER ELS TRES ALLUCINATS

Edicions Proa[®] Biblioteca A tot vent[®]

AYMÀ, S.A.E. Apartat de Correus 12.002 Barcelona

CATALUNYA I LA GEOPOLÍTICA

ÉS perfectament normal el fet que tostemps hi hagi hagut savis no catalans que s'hagin interessat per les coses de Catalunya, entre els quals figuren els que solament s'han especialitzat en la nostra llengua introduint-ne els estudis i ensenyament a les principals universitats de parla anglesa o Alemanya, sobretot. En canvi no és tan comú el fet de trobar un llibre escrit per dos alemanys, editat a Alemanya i justament l'any 1938, on podem llegir en forma documentada algunes veritats referents a Catalunya, considerades com a greus delictes dins els límits del nostre país des d'uns 30 anys ençà. I encara és més interessant saber que aquest llibre ha figurat durant molts anys com a obra de text d'una escola argentina tan important com la "Escuela de Guerra Naval", de Buenos Aires. Ni el contingut ni els nombrosos mapes que l'il·lustren han perdut vigència, malgrat els 28 anys passats d'ençà de la seva publicació. Per això n'extraïem i transcrivim els paràgrafs més significatius per a nosaltres.

"B. - L'Estat i el ciutadà".

"II - Els ciutadans i el concepte d'Estat".

"4 - Estats nacionals i Estats de diverses nacionalitats".

"L'existència de grans minories tan cades en un Estat foraster comporta actualment tendències negatives i centrifugues, a menys que un govern prudent sàpiga evitar-les mitjançant un tractament cautelós i just d'aïtals minories.

"És significatiu que a Amèrica no es conegui el problema de les minories de de raça blanca, perquè allí cap país no ha decretat mai com a obligatori l'ús d'un sol idioma. El continent típic de les minories i llurs problemes és Europa, on hom parlà no menys de 120 idiomes.

"Cal lamentar que solament hi hagi pocs Estats europeus amb minories idiomàtiques i ètniques que, realment contentes, reconguin el seu Estat. Entre aquestes figura Alemanya (amb molt poques minories tancades), Suïssa, Anglaterra, Finlàndia i, amb certes restriccions, Estònia. Aquest problema ha estat resolt en forma ideal a les illes Aland que pertanyen a Finlàndia, país aquest que concedeix a la població, en gran majoria d'origen suec, absoluta llibertat per a decidir els seus afers culturals. Les dificultats polítiques internes de Bèlgica, no podran ser aplanades fins que els valons no es decideixin a concedir lleialment als flamencs i alemanys sotmesos, l'absoluta igualtat de drets referents a l'autonomia cultural.

"Els antics romans i els pobles anglosaxons sempre han dut a terme una intel·ligent política en relació a les minories, deixant que aquestes i els països conquerits gaudeixin, en general, de plena llibertat en l'ordre cultural. Sempre que les minories no oferissin resistència a l'Estat com a tal, el govern no es preocupava de l'idioma, de la religió, ni de llurs costums. Els romans varen aixecar un panteó on es veneraven els deus de totes les religions! Vet aquí la raó de la consciència nacional a les minories que, de bon grat, servien a un Estat prou fort com per a renunciar al control de l'idioma, de la religió i de llur pensament.

"Per tal de fer "desaparèixer" la gran població croata en la nova Sèrbia, país aquest que va ampliar el seu territori el 1919, els serbis varen crear el terme iugoslau ("eslaus del sud"); però aquesta designació no impedí que ells s'adjudiquessin tot el poder i que oprimissin a l'element croata. El resultat d'aquesta política imprudent fou el vigorós moviment en pro de l'autonomia croata que culminà en l'assassinat del rei dels serbis (a Marsella, el 9 d'octubre del 1934).

"És lògic que solament un Estat multilingüe que no vulgui tenir grups ètnics forasters sotmesos però sí ciutadans de diferents idiomes amb iguals drets i amb igual llibertat cultural, pugui exigir als seus habitants que es sacrificuin per ell. Els anglosaxons, com els romans, són un dels pocs pobles que mai no han imposat la seva llengua als països conquerits. Justament per això l'idioma anglès ha devingut el primer idioma mundial, tal com ho va ser, per la mateixa raó, el llatí en la seva època.

"5. — Pobles sense Estat propi."

"2n.) Grups ètnics sedentaris més nombrosos que estarien capacitats i disposats a crear llur Estat propi, però que es troben o es trobaven incorporats a Estats forasters:

"c) Nacionalitats que es troben distribuïdes en diversos Estats forasters. Exemples: Ucraïnes, russos blancs, croates, catalans, armenis, curds i turcomans.

"En alguns dels casos esmentats en darrer terme es va garantir explícitament a les minories, per conveni o constitució, la protecció de la seva na-

"cionalitat, autonomia cultural, etc. (ucraïnes i russos blancs a Polònia; alemanys, eslovacs i rutens a Txecoslovàquia; alemanys al sud del Tirol, etc.). Però s'ha comprovat repetidament en la pràctica que les obligacions contraïdes no tenien el menor valor si el poble principal estava mancat de bona voluntat per a complir-les.

"Resulta d'una importància especial el fet que segons una estadística compilada per Markwart, de les actuals minories ètniques que viuen en comunitats de més de 1.000.000 d'ànimes i no tenen Estat propi, n'hi viuen, a Europa, de 73 a 74.000.000; és a dir:

"	45 milions d'ucraïnes
"	7 milions de russos blancs
"	6 milions de catalans
"	5 milions de flamencs
"	3 1/2 milions de croates
"	3 milions de bretons
"	2 1/2 milions d'eslovacs
"	1,1 milions de bascos
"	1 milió de gallecs.

"Si a tot això afegim la multitud d'altres minories més petites, resulta que en els nostres dies a Europa hi ha més de 80.000.000 d'hommes que pertanyen a pobles privats d'Estat propi."

Transcripció i versió catalana per:
Josep M. Ribera

Córdoba (Argentina), juny del 1966

De l'obra:

Introducción a la Geopolítica
R. Hennig i L. Körholz
Escuela de Guerra Naval
Buenos Aires, 1941
Pàgines: 205, 208/209, 211/212.

Dades de l'edició original alemanya:

Einführung in Die Geopolitik
R. Henning und L. Körholz
Düsseldorf, Deutschland
6 de Maig del 1938
5a. edició.

Ressorgeix, Catalunya!

—Foc nou baixa del cel i torna a prendre.
Ja ha sonat l'hora d'esventar la cendra,
oh Pàtria de les tombes flamejants!

"LES TOMBES FLAMEJANTS" —
Ventura Gassol

A H. NADAL I MALLOL

Ressorgeix durable, Catalunya nostra,
no fugaç, talment un fènix, per morir,
i, després d'un ostracisme llarg, renéixer.
Vas venir tranquil·la, sense cap trasbals,
com de tots, civil, alegre, refiada,
sense sang,
filla d'una nostra voluntat molt pura:
de l'anhel de viure en pau i llibertat,
del desig d'assegurar la benestança
per a tots.
República lliure, que eres, dins nostre,
com un arbre que va fent-se, cel endalt.
Et duguérem amb hossannes, al·leluies,
espiguets de joia i xiscles..., plens de goig.
Et portà un miracle cívic mai vist, únic,
desitjat talment la pluja de l'hivern.
Vam estar tan il·lusionats que, emfàtics,
proclamàrem: "hem la terra alliberat!";
càndids, creïem que eres nostra per a sempre...
Tot fou breu!

Unes ments abjectes, subtilment, ordiren
una guerra horrible, d'odis, sang i morts...;
i, de nou, la sort, fatal, ens fou adversa
i una Nova Planta ens subjuguà altre cop.
Seculars propòsits de domini malden
per arrabassar les nostres llibertats,
per prostituir la nostra vella argila,
per dissoldre'ns cares institucions,
per malbaratà'ns daleres i designis,
per anorrear-nos, sense pietat.
Dels afronts rebuts, ja hem perdut el compte.
L'enemic, voraç, no està mai satisfet:
que és assedegat d'afany de prevalença,
d'ignorar les gents que vénen d'altra estirp,
d'imposar tan sols les formes que són seves,
per damunt de tot, de bon o de mal grat.

No ens mou l'odi, que és incomprensiu i orb,
que és estancament de còlera i malícia;
no volem governs millors, ni més legals:
volem ser tan sols tal com, des dels començos,
el cisell dels segles ens ha afaïçonats:
enllarats a Catalunya, mare nostra
desitgem regir-nos catalanament
i conviure com germans amb tots els pobles.

Ressorgeix intacta dels teus antics desastres,
sense romanalla de ressentiment;
com un bloc de marbre verge de propòsits,
com un tros d'argila per afaïçonar.
Cerca dintre teu la fe i puixança antigues,
per a modelar, magnífic, el demà,
presoner del teu destí de poble lliure,
talment un camí feixuc d'obrar més bé.
Allibera'ns de malsons i fantasies;
clara, la realitat deixa'ns copsar,

tota neta de llacors i d'impostures;
fes-los veure als orbs la nostra veritat,
amb fulgor d'estel, que entre tenebres guia,
quan la nit és negra i lluny és l'endemà.
Torna l'odi lenitiu per a les nafres
i suscita amor fratern en abundor,
que és amor allò que als catalans ens manca,
per sentir-nos de debò com bons germans,
per poder-nos captenir tal com un poble,
per poder regir-nos col·lectivament.
Que l'amor fratern ens torni tots uns altres,
per tal de merèixer d'ésser la nació;
sols així podrem crear la convivència
que farà durable el nostre esdevenir.
Ressorgeix rogent d'auguris, com l'aurora;
concilia de debò muntanya i mar,
fent que el contrapunt que els segles atiaren
esdevingui entesa i unanimitat.
No ens recloguis dintre l'embolcall vernacle,
per mostrar-nos com raresa singular,
per confondre'ns entre somnis i fallides:
allibera'ns de cadenes sempre més,
fes-nos lliures, reposats i solidaris,
fes-nos forts per resistir l'onada hostil;
fes sentir, puixant, la força de la terra
damunt tots els forasters aveïnats,
transmutant-los,
fent-los nostres: catalans, ben catalans,
sense que l'antiga prevalença minvi,
sense alterar els nostres elements innats,
perquè en llur redreçament les nostres terres
ens aportin, sens recel, ressons novells.
Emergeix i, provident, estén les ales,
freturosa de l'amor dels del teu verb,
i soplujà-hi tota terra catalana,
proclamant-ne amb urc la personalitat.
Torna la seguretat al nostre poble,
que ell és font de la riquesa i de la pau.
Sigui el pacte antic amb la sobirania
pauta de fidelitat de tots els clans,
sigui el nexa d'unitat de les contrades,
tingui per arrels franquesa i llibertat.

Que la nostra gent l'empremta teva porti
com un títol resplendent, per tot el món;
que mai l'esvanirà cap força de la terra,
perquè els pobles tenen llum d'eternitat.
I vindrà que, tal com diu la profecia,
tots els nuclis catalans que el mar uneix
vencerem el mur que avui parteix la casa,
ja vingut el dia en que serem tots uns.
Ressorgeix eterna, Catalunya nostra,
com a tasca permanent dels catalans;
sigues camp sembrat d'anhels, a trenc de l'alba,
sàpigues lliscar pels temps, com una nau.
No et volem evanescent, a batzegades,
com esclava d'un futur tothora incert:
voldriem que fossis duradora, estable,
tota nostra sempre, per als temps dels temps.

Pere Mas i Perera

L'ensenyança catalana a les escoles

QUAN algú em pregunta quina és la diferència entre Catalunya i Espanya, tinc aquestes respostes: Allò que ens diferencia és l'idioma. El d'Espanya és el castellà. El dels Països catalans és el català. La diferència entre catalans i espanyols no és precisament ètnica. És nacional. No cal pas recordar-hi-història per demostrar-ho. Si els catalans tenim idioma propi originalment nostre, és perquè tenim nació: la nació catalana, subjecta avui a Espanya.

La geografia? No ens obliga pas a ésser subjectes colonials. El Mediterrani dona als Països Catalans una llarga frontera marítima oberta a tots els punts del compàs. La frontera de França els dona entrada als camins d'Europa.

L'economia? Pel que fa als Països Catalans estarà millor servida i donarà més rendiment quan pugui alliberar-se de l'explotació espanyola.

El turisme? Tindrà més volum i més consistència quan pugui circular pel nostre territori sense la interferència d'Espanya.

Sota el jou d'Espanya, els Països Catalans tenen problemes insolubles. Un d'ells és el de l'ensenyança pública. Les terres que domina Espanya en la Península Ibèrica tenen 30 milions d'habitants (estadística del 1960). El pressupost general de l'Estat espanyol suma 60 mil milions de pessetes. La part d'aquest pressupost destinada a l'educació pública l'ignore, però l'estadística diu que un 14 % dels habitants d'Espanya són analfabets (1).

L'analfabetisme és una vella plaga espanyola. En el breu temps d'existència de la República que la sublevació de Franco va destruir, el govern d'Espanya va establir un sistema d'ensenyança laica. El mateix va fer a Catalunya el govern de la Generalitat Catalana. En caure la República després de prop de tres anys de guerra civil, el règim franquista va restablir les escoles catòliques i donà a les ordres religioses més privilegis dels que hi havia en temps de la monarquia. Si fem cas de la informació estadística, el 75 % dels col·legis d'Espanya són avui de les ordres religioses. Aquests col·legis tenen més alumnes que els col·legis de l'Estat.

Com sabem tots, sota el règim de Franco l'ensenyament del català està prohibit en les escoles que funcionen dintre els Països Catalans. Els infants que van a l'escola, els joves que van als col·legis, i els estudiants que van a la Universitat, han d'aprendre el narro o les lliçons dels seus estudis en l'idioma dels invasors. L'ensenyança en català està interdicta fins i tot en els col·legis particulars.

Per l'estadística del 1960, esmentada

més amunt, hem vist que la població d'Espanya era, aleshores, de 30 milions d'habitants. Desglossada la part d'aquest total, la població dels Països Catalans sota el jou d'Espanya devia ésser de 6 milions. La mateixa estadística diu que el pressupost general de l'Estat era de 60 mil milions de pessetes. Si d'aquesta suma s'hagués assignat als Països Catalans el que els corresponia en proporció a la seva població, la part del seu pressupost general en 1960 hauria estat de 12 mil milions de pessetes. Destinant un 20 % d'aquesta suma a l'educació pública, els Països Catalans haurien tingut aquell any, per atendre les despeses del seu sistema escolar, 2.000 milions de pessetes, quantitat insuficient però és de creure que sense l'explotació d'Espanya, l'economia dels Països Catalans heurà més rendiment i permetrà assignar una major suma a l'ensenyança.

Demés, per al suport de l'educació pública en català, els Països Catalans poden tenir una font d'ingressos addicional establint un import especial (el 5 %) a l'ingrés brut, incloent el dels anuncis de totes les publicacions (diaris, revistes, llibres, etc.), impresos en idioma estranger dintre el seu territori. per circulació interior. (La circulació exterior o d'exportació d'aquestes publicacions estaria exempta d'aquell impost). Cercant la mateixa proporció tributària, l'import seria aplicable també a tots els impresos per distribució gratuïta, a tota mena de publicitat mural (anuncis, rètols, cartells) i a les transmissions o projeccions audio-visuals (cinema, televisió, ràdio) que fessin ús d'un idioma estranger.

Després de segles de repressió contra el nostre idioma, aquell impost a les publicacions, anuncis, projeccions i transmissions en dioma estrany dintre el nostre territori, seria perfectament legítim i sense hostilitat envers cap idioma. Ningú no tindria dret a queixar-se, en pagar-lo. Els espanyols tampoc. L'ingrés total de l'impost podria assignar-se a la Conselleria d'Educació per a contribuir a pagar les despeses d'ensenyament català a les escoles.

Greuges? Els greuges són nostres. Recordo que, estant a Barcelona, vaig anar al diari "La Vanguardia" a ordenar la publicació d'un anunci en català. Van dir-me que no podien acceptar-lo. Al meu País! En el nostre idioma! Per què? Estava prohibit. A Catalunya, sota el jou d'Espanya, no es pot publicar un anunci en català. Quan puguem desfer-nos d'aquest jou, nosaltres serem més tolerants. No prohibirem les publicacions ni els anuncis en cap idioma. Tots seran acceptables. Però haurem de coo-

perar a mantenir el nostre en tots els graus de l'ensenyança pública. En una sola generació d'aquest sistema, els nadius dels Països Catalans hauran deixat de ser analfabets del seu idioma i compraran diaris, revistes i llibres catalans. Els que no el parlin ni el sàpiguem escriure es trobaran en situació inferior perquè serà l'idioma general i oficial de Catalunya.

...

Amb una població actual de 7 milions d'habitants, els Països Catalans tenen una base ferma per al recobriment ràpid del seu idioma. Aquesta base és la població escolar. Si com en altres parts d'Europa, l'ensenyança pública en el seu territori es fa gratuïta i obligatòria des dels 6 als 16 anys, la part escolar de la seva població serà de prop d'un milió d'alumnes. Suposant que la proporció d'aquests alumnes fos semblant a la de França, hi hauria uns 500 mil alumnes d'escola primària, 200 mil d'escola secundària, 150 mil d'ensenyança tècnica i potser 25 mil estudiants universitaris.

Els mestres? Caldrà improvisar-los. Ja ho va fer la Generalitat en 1932 en obtenir l'Estatut d'Autonomia dins la República espanyola.

Els materials d'estudi? Caldrà improvisar-los.

Les escoles? Caldrà construir-ne moltes. En faran falta milers.

El material de lectura que avui tenen les escoles caldrà eliminar-lo. En primer lloc perquè els textos són en idioma estranger. En segon, perquè conté propaganda falangista. Quan van caure Hitler i Mussolini (els dictadors que ens van portar Franco), el material de lectura a les escoles d'Alemanya i d'Itàlia va ésser revisat. Els llibres amb propaganda nazi o feixista van ser destruïts. Els mestres partidaris actius del totalitarisme, foren destituïts. Són exemples que podrem seguir nosaltres quan pugui restablir-se l'ensenyança catalana a les escoles.

...

Suprimida la ideologia falangista, quina serà l'orientació pedagògica en les escoles públiques dels Països Catalans? Serà la que determini el seu govern en representació del poble. Tenint en compte el tarannà democràtic de la nostra gent, es pot dir que aquella orientació serà democràtica i que seguirà el corrent liberal i humanista del món.

Noi d'Urgell

New York, 1966

(1) Es considera que són analfabets aquells qui als 10 o més anys d'edat no saben llegir i escriure en cap idioma.

"Obra Cultural Catalana"

Els propòsits d'un grup de catalans dels quals venia parlant-se fa temps a fi de dotar la col·lectivitat nostra d'un centre d'informació cultural que alhora que difongués entre els catalans de l'Argentina el llibre català especialment, la nova cançó catalana en discos, la literatura infantil i les revistes catalanes, etc., fos un estímul per a les Editorials del nostre país que tan bellament contribueixen al redreçament de Catalunya establint edicions de llibres catalans i contribuint amb premis literaris a concursos anuals per a obres escrites en català.

Constituïda la comissió organitzadora i havent ja formalitzat l'empresa de divulgació, "Obra Cultural Catalana" va inaugurar les seves activitats el dissabte dia 2 prepassat a Hipólito Yrigoyen 2117, i ho va fer amb un acte que va constituir un bon èxit, tant per la qualitat artística com en el de concurrència i en el fet que aquesta va saber compenetrar-se dels propòsits de l'"Obra Cultural Catalana" i es manifestà, amb fets, a donar-li suport.

L'acte cultural va consistir en presentar la cinta magnetofònica enviada per l'Omnium Cultural de París del concert de Raimon, el gran cantant valencià, a la Sala de la "Mutualité" de París el 23 d'abril davant de 2.500 persones, audició gravada per la Ràdiodifusió i Televisió Francesa, una part de la qual donà l'Hora Catalana de Buenos Aires en una de les seves audicions darreres. Aquesta vegada, però, l'audició fou gairebé total, i hom pogué oir una desena de les composicions de Raimon, de les primeres a les últimament gravades, amb l'al·licient d'ésser prèviament comenta-

des i llegides la lletra pel senyor Jordi Arbonès: La part tècnica va anar a càrrec del senyor Jordi Solé. És sabut que les cançons de Raimon són, lletra i música, d'ell mateix, però en el concert de París va fer conèixer també unes composicions amb lletra del poeta Salvador Espriu, d'un contingut poètic i patriòtic tan aguts que les ovacions de l'auditori parisenc esclataren a cada fragment de l'obra. És el concert que valgué a Raimon ésser exclòs de la Ràdio i Televisió espanyola dintre el territori que Franco domina.

Acabada l'audició, un membre de l'Obra Cultural Catalana, Fivaller Seras, va explicar el significat purament cultural de l'empresa, els seus propòsits i projectes i reclamà l'adhesió i ajut de tots els catalans a fi de dur-los a felicitat. Detallà també les condicions a les quals l'Obra es regiria en l'aspecte econòmic confiant que obtindrien la cooperació necessària. D'immediat, més d'una quarantena de persones assistents a l'acte va inscriure's a fi que no faltés a tan bella i patriòtica iniciativa l'ajut econòmic dels connacionals residents a l'Argentina. La inscripció d'adherents continua.

L'"Obra Cultural Catalana" extensió —diríem— de l'Omnium Cultural, és oberta tots els dies feiners, de les quatre a les vuit de la tarda, a l'adreça indicada més amunt.

Les sessions culturals iniciades continuaran i hom pensa destinar una part de local per a exposicions d'obres d'artistes catalans i conferències de divulgació de les valors literàries de Catalunya, en tots els seus aspectes.

Informació directa de Catalunya

Carta al Nunci del Papa

Tarragona. — 109 sacerdots de l'arxidiòcesi tarragonina han escrit a Monseñor Antoni Riberi, nunci de S. S. a Espanya, reclamant que la designació d'arquebisbe per a la Seu de Tarragona sigui proveïda entre la cleresia nadiua de les diòcesis catalanes, en evitació d'una possible reacció desfavorable, similar a la de l'Arxidiòcesi de Barcelona.

Homenatge a Enric Morera, al Liceu

El Gran Teatre del Liceu ha celebrat una funció d'homenatge pòstum al músic Enric Morera, en commemorar-se el centenari del seu naixement. La funció consistí de tres parts: 1ª ballet; 2ª concert per la Filharmònica Municipal i, finalment, l'òpera *Tassarba*, totes tres parts amb obres del celebrat autor.

Tony Roland, canta en català

Després de les actuacions dels famosos internacionals Rita Pavone, Joe Martin, Jimmy Fontana, Donatella Moretti, Gil Vidal Charles Azavour Gianni Morandi,

Pino Donaggio, Dino Diana, Joceline Jocy, etc., etc. l'holandès Tony Roland ha gravat i actua en una sala nocturna, cantant en català.

Ha mort la Llei de Premsa Espanyola

Pocs dies després d'haver estat votada la nova llei de Premsa pel govern, ha estat interdicta pel ministre de la governació i pels delegats provincials d'aquell ministre. Després de la destitució del director del diari barceloní *Tele-expres*, per les "llibertats que es permeté de publicar", el governador civil ha ordenat la censura de totes les notícies que els periòdics barcelonins han d'imprimir, en endavant.

Desgavell a la Borsa de Barcelona

Després dels últims esdeveniments polítics peninsulars han estat constatades una sèrie de realitats econòmiques a la borsa. Els valors bancaris fins ara fortament recolzats per la dictadura espanyola, han estat cotitzats amb forta tendència a la baixa, en vistes de la possibilitat d'un canvi fonamental a la política oberta.

Judici per insults al General Franco

Un tribunal militar ha condemnat al barceloní Josep Garcia a sis mesos de presó, per manifestacions injurioses contra el General Franco, en una conversa particular oïda per un agent de la policia. Cal fer notar que el fet es produí el dia 6 de gener de 1964 i que des d'aquella data l'actual condemnat ha estat detingut.

Telegrama al Ministre d'Educació

Barcelona. — Seixanta-set professors de la Universitat de Barcelona han dirigit un telegrama al Ministre d'Educació, protestant de la manera que l'autoritat acadèmica ha plantejat el greu problema de la vida universitària que, darrerament, ha ordenat l'assalt i ocupació de la Ciutat Universitària per la força militar, amb els desagradables incidents i les agressions de la tropa contra els estudiants. Demanen el diàleg amb els representants del Sindicat Lliure —no reconegut pel govern espanyol—, per tal de restablir la justícia i la normalitat a la vida universitària de temps interrompuda per la clausura oficial de les aules.

La cultura a Vilafranca (El Penedès)

Amb una periodicitat força remarcable es celebren a Vilafranca del Penedès actes culturals diversos que mereixen una gran participació de públic. Darrerament ha tingut lloc una conferència de Joan Triadú sobre el tema "La situació de la cultura entre nosaltres, avui". Jordi Piquer, pvre. va parlar sobre "L'evolucionisme, segons Teilhard de Chardin" en un acte organitzat pel Grup Universitari de la secció d'Activitats Culturals del Museu. El dia 3 de març i organitzat per l'Agrupació Folklòrica de la societat "La Principal" va celebrar-se un festival de la Cançó Catalana amb la participació d'en Raimon cinc membres de "Els Setze Jutges" i el conjunt "Els tres tambors". També va actuar-hi l'escola de cant "L'Espinquet", de l'indicada agrupació, constituïda fa uns mesos i que reuneix a un entusasta grup d'infants de la vila.

A la mateixa societat, "La Principal", posteriorment Pere Català i Roca va pronunciar una conferència il·lustrada amb diapositives sobre "Perspectiva històrica de l'Alguer".

MIQUEL LLOR. — A primers de maig va morir a Barcelona, el novel·lista Miquel Llor, un dels millors prosistes de la literatura catalana. Autor de diverses obres importantíssimes, cap d'elles, però, no havia obtingut tant d'èxit de públic i de crítica, com "Laura a la ciutat dels sants", la qual ha estat reeditada diverses vegades. Al seu enterrament hi havia les millors figures de la intel·lectualitat catalana —de les velles i les noves generacions— i una multitud que així volgué demostrar l'estima i la consideració que tot Catalunya té per l'obra i la figura de Miquel Llor. Ha mort als 73 anys.

Teatre Català

De magnífica podem qualificar la segona representació de la temporada 1966 que ens va donar el conjunt d'Art Escènic del Casal, el diumenge 5 de juny, d'enguany. Se'ns oferí "Una dreuera", comèdia en tres actes, d'ambient actual, de Joan Oliver, un dels millors escriptors de l'actual moment literari de la nostra terra.

Tots els factors coadjuvaren a arrodonir l'espectacle: des de la qualitat literària de l'obra, de llenguatge pulcre i diàleg concís que d'u l'essencial sense sobrar-hi res, fins a la interpretació en la qual cada actor es mogué amb naturalitat com si fossin professionals, sota la direcció general de Joaquim Moreno, encertadíssim, com sempre; hom podria objectar, però, l'allargassament de l'escena del "strip-tease", duta, això sí, amb una eufòria i un ritme sorprenent, executada admirablement pels tres més novells aficionats del conjunt.

El primer acte justifica que l'autor qualifiqui de comèdia la seva obra, no així els altres dos en què el dramatisme s'intensifica fins al desenllaç final, gai-

rebé melodramàtic; però tot plegat fíllant fort en posar al descobert, amb mestria, les nafres de certs ambients burgesos, i, per què no dir-ho també, la solitud espiritual de bona part de les noves generacions, dissociades de llurs antecessors i que, per fugir de si mateixes, cerquen d'atabalar-se i fer provatures extravagants.

No sabem si aquesta obra ha estat representada a Barcelona; no n'hem llegit res que s'hi referís; estem convençuts, però, que té prou força com per a justificar un succés de públic i un bon seguit de representacions.

El públic que acudí al Casal —no tan escàs com d'altres vegades— va aplaudir amb entusiasme l'obra i els seus intèrprets, que foren: Joan Cardona (Enric Forcada, el pare); M. Ll. Fontova de Saltó (Gertrudis, la mare); Josep Ripoll (Lau, el fill); Maricarme Guix (Tesa, la filla); Pere Padrós (Oriol Pineda, pretendent de Tesa); Jordi Font (Bepo, amic de Tesa); Daniel Ruiz, (Jojó, amic de Tesa); Marga Gual (Tilda, amiga de Tesa); Pere Andrés (Pep, xofer); Pepi Gual (Maria, cambrera). — Montgrí

"Las pinturas que se exhiben parecen enlazarse por momentos con la materia profunda y dramática de un Tópic o con el lirismo cromático de un Rothko, aunque en los trabajos de esta artista la referencia humana siempre es perceptible, a través de la figura, de la naturaleza muerta y aun, del paisaje. Roser Bru, poseedora de una gran seguridad artesanal recoge las experiencias del informalismo, que lograban crear una nueva naturaleza, y toma de ellas el aspecto formal, la capacidad expresiva de la materia, para dar su versión de una naturaleza ya existente.

"El dramatismo puede trascender de una imagen o ser el resultado de una búsqueda de lo dramático. Lo commovedor y misterioso en la pintura de Roser Bru surge como resultado de su experiencia plástica, evidenciada en procedimientos combinados que incluyen transparencias, pátinas o lijados, y en el empleo de resonancias graves que acentúan ese dramatismo. Pero el grabado es el lenguaje con el que Roser Bru logra resonancias más intensas.

(De "La Nación")

SIS EXPOSITORS CATALANS. — Bosch-Cruanyes, Evarist Valles, Amèlia Riera, Owe Pellejé, Balvuenia i Rafols-Casamada de l'Escola de Barcelona, segons anuncien els diaris. Lloc d'exposició: Galeria Nice, Bmè. Mitre 1764, Hom diu que les obres d'aquests artistes seran exposades, posteriorment, a La Plata, Rosario, Córdoba Mendoza i Tucumán.

• Ha mort suara en aquesta capital el pintor català Pere Roca i Marsal. El seu decés va produir-se el dia 28 de juny. Roca-Marsal havia estat durant molts anys mestre de dibuix del Col·legi Nacional de Buenos Aires. Lamentem el traspass de l'artista i de l'amic.

AMICS QUE ENS VISITEN. — En viatge turístic per diversos països d'aquest continent, hem tingut el goig de tenir uns dies entre nosaltres els nostres vells amics Dalmau Costa, cap de cerimònia que fou de la Generalitat de Catalunya, i la seva esposa, Emma Alonso, notable dama jove del Teatre Català Romea, de Barcelona, per allà els anys 30. Ens han fet l'honor de voler venir especialment per a dur-nos personalment la seva abraçada de germanor en l'escaiença del cinquantè aniversari de "Ressorgiment", gest en el qual veiem expressada llur estima per l'obra patriòtica que ens vàrem imposar cinquanta anys enrere per Catalunya.

Tant Dalmau Costa, generós i constant animador d'activitats culturals catalanes, com la senyora Emma Alonso, doctadora que fou del Premi Angel Guimerà de teatre, durant els anys de la seva permanència, són figures prestigioses dels catalans allunyats de la pàtria que han sabut mantenir en els moments difícils de l'exili, com en els de triomf en llurs activitats personals, la flama viva de l'espiritualitat catalana i dels sentiments patriòtics. Llur visita ens han estat goig i estímul per a prosseguir l'obra de "Ressorgiment". Els desitgem bon viatge i un feliç retorn a Mèxic, país on resideixen des de fa més d'un quart de segle.

CONFERENCIES. — Amb el patrocini de l'Institut Argentí de Cultura Notarial

N O T Í C I E S

UN QUADRE REMEMORATIU. — El dia 14 de juny propassat va efectuar-se en la sala de periodistes del Consell Deliberant de la Municipalitat de Buenos Aires, una cerimònia per recordar els cronistes que trenta anys enrere, durant la Intendència Cantilo, hi efectuaven llurs tasques periodístiques: una vintena de representants d'altres tants diaris de la capital, entre els quals trobem el nom del qui fou nostre connacional i amic Joan Comorera, qui, poc després, retornat a Catalunya, va exercir el càrrec de Conseller d'Economia en el Govern de la Generalitat. En el quadre figuren tots els retrats dels esmentats cronistes.

El President del Consell Deliberant va descobrir el quadre i féu l'elogi dels homenatjats. Joan Comorera hi representava el diari "La Vanguardia", òrgan del partit socialista.

En aquesta avinentesa volem recordar que Joan Comorera va dirigir el setmanari "Nación Catalana" que el Comitè Llibertat va editar durant la dictadura de Primo de Rivera, ací Buenos Aires.

GIBRALTAR. — El Diari mexicà "Excelsior" ha publicat un article de Pedro Gringoire (14-5-66) en què parla del problema de Gibraltar en el qual tant d'interès posa el règim franquista a fi de presentar allò de bo que ha pogut aconseguir per a Espanya demà (que s'acosta) que hagi de deixar el poder. Gringoire diu en un dels paràgrafs del seu treball, textualment:

"Nadie negará que bajo la bandera británica (els ciutadans) gozan de amplias libertades civiles, políticas, culturales y religiosas. Si en la actualidad se les incorporara a España, retrocederían de un régimen democrático a uno totalitario. En lo social, de uno de reconocimiento pleno de las reivindicaciones obreras a uno fascista de sindicatos ofi-

ciales. En lo cultural, se les impondría una "españolización" forzada, como la que padecen actualmente Cataluña y el País Vasco."

ART I ARTISTES CATALANS. — **Exposició Roser Bru.** Aquesta notable artista catalana arribada a Xile de petita amb els seus pares, aleshores de l'exòde en finir la guerra franquista, ha fet una exposició a la Galeria Riobóo d'aquesta ciutat, el mes passat. És una artista precedida de fama consolidada a Xile i altres països d'aquest continent i acrescud a Catalunya fa pocs mesos, on donà presència del seu art en sales d'exposicions.

Els millors crítics d'art d'aquesta capital li han dedicat caloroses lloances en sengles ressenyes, de les quals transcrivim fragments en què es dona fe de la personalitat de la nostra compatriota.

"De citar a Roser Bru, expositora en galeria Riobóo Nueva, lo haríamos en una línea de sugestivo y sobrio expresionismo lírico. En sus obras consustancianse armónicamente las esencias humanas y el juego imaginativo, a través de figuras insinuadas con levedad coherente y hondo sentido de síntesis y de composiciones de otra índole.

"El clima varía, desde los tonos graves, bajos, a la presencia de la luz expresada a través de otros colores funcionales. Esa gravedad se define en trabajos como los titulados "Dos durmientes", "Gente en la tierra" y esa "trouvaile" interpretativa que se llama "Hombreros de Castilla", y en el otro aspecto basta con citar "Dos ánimas", como ejemplo. No falta la nota de gracia plástica ("Se peina"). Y el conjunto trasciende un interés penetrante, por los rasgos formales y de fondo, en los que enlaza la reciedumbre y la delicadeza."

(Del diari "Clarín")

de Buenos Aires, el 13 de juny va donar-hi una conferència, el doctor Xavier Clavell. El tema fou: "Repercussions de l'article 20 de la llei 16.739 de locacions urbanes en la situació notarial".

• Posteriorment, en un mateix dia, hi hagueren tres conferències dictades per catalans: El doctor Joan Cuatrecasas va parlar a la Facultat de Filosofia i Lletres sobre "Psicologia i Antropogènesi". El senyor Antoni Barrot ho féu a la Biblioteca del Coneixement Propi, sobre "L'ensenyança de Crishnamurti davant els problemes polítics i socials", i el senyor Francesc Solé-Jordana en el Gimnasi Genuth al voltant de "La ciència de les tres ciències".

ACTIVITATS DEL CASAL DE CATALUNYA. — El dia 3 de juny aquesta institució escripturà la venda de "La Torre" de Vicente López. Per tal de celebrar el bon succés d'aquesta operació, el

Mestre Jou S. A.

Caixa Postal, 5682

Rua Martins Fontes 99, térreo

Telegr. "Mestrejou"

Tel. 33-3904

SÃO PAULO

(BRASIL)

Herbes Medicinals

TE "TON-KING"

Ceràmica industrial

VINS MESTREJOU

Livrarias Mestrejou, S.A.

Rua Augusta, 2813 - Tel. 804210

Rua 7 de Abril, 172 - Tel. 37-2723

SÃO PAULO

Trav. do Ouvidor, 14 A

Tel. 22-2574

RIO DE JANEIRO

LLIBRES

Representants i Distribuïdors
d'Editorials Estrangeres

dia 14 va oferir un Vi d'Honor als seus socis que van contribuir al préstec que va possibilitar la compra de "La Masia". En aquest acte se'ls féu lliurament de l'import aportat per cadascun.

• La Comissió de Dames del Casal va organitzar una conferència d'art culinària que es celebrà el 14 de juny. Acabada la conferència van rifar-se els plats preparats i altres objectes.

DE MENDOZA. — El dia 23 de maig s'escaigué el segon aniversari de la reposició de L'Hora Catalana a Mendoza, audició radial que per L V 10 "Radio de Cuyo" es dona tots els diumenges a les 14.40 hores.

Donada l'extensió actual de l'emissora, l'audició pot ésser escoltada en tot l'àmbit del país, fins i tot enllà dels Andes i del Riu de la Plata. L'audició té caràcter netament cultural i és una expressió viva de les inquietuds artístico-musicals que inspiren a les noves generacions. En ella es dona a conèixer la Nova Cançó Catalana, moviment líric que ha pres ampla difusió entre la joventut catalana i comença a projectar-se més enllà de les fronteres de Catalunya.

Els mantenidors de l'audició van organitzar un Vermut per tal de celebrar el segon aniversari, festa que va tenir lloc en el local del Centre Català el diumenge 12 de juny al migdia. L'acte va acabar amb una Sardana de Germnor.

DE MONTEVIDEU. — Un acte important del Casal Català d'aquesta ciutat va ser la presentació del seu Esbart Dansaire, dirigit pel senyor Baig, al Canal 5 de Televisió de l'Estat, en el qual el president del Casal, Dr. Francesc Bergós, féu una brillant exposició del que és el Casal Català; el senyor Emili Soler previa a cada actuació de l'Esbart, féu una descripció del que significava cada dansa que anava a executar-se. Fou tal l'èxit de la presentació, que les autoritats del Canal van demanar a les del Casal la repetició, per a un altre dia, de l'actuació del nostre Esbart. Aquesta va efectuar-se deu dies després, a les 13 hores, pel Canal 4, aquesta vegada amb una

audició de sardanes, acte que va constituir un nou triomf per a l'Esbart Dansaire.

• La commemoració dels quaranta anys del Casal fou celebrada amb diversos actes, entre els quals un Sopar de Germnor; descobriment del nou rètol del Casal al balcó de l'estatge i una audició per diferents Grups Folklorics uruguaians i l'Esbart Dansaire del Casal.

• Ha visitat Montevideo el nenyor Artur Costa, un dels més significats elements de la Delegació del Consell Nacional Català a Mèxic. Conversà amb els elements del CNC de l'Uruguai.

DE CARACAS (Veneçuela). — "Sangre en el templo" és el títol d'un article publicat al diari "La Esfera" de Caracas el 29 de maig i signat per l'escriptor i periodista català Granier-Barrera en la secció "Faceta" que té al seu càrrec. Comenta les incidències hagudes a la Catedral de Barcelona en prendre possessió del càrrec de bisbe coadjutor amb dret a la successió el bisbe castellà, monsenyor González. Relata l'articulista les sofrències del clergat català per no voler sotmetre's al règim franquista i cita exemples terminants com la mort en exili, a Suïssa de l'arquebisbe Vidal i Barraquer, l'afusellament de Manuel Carrasco, catòlic practicant; l'actuació del qui fou home de lletres, mossèn Frederic Clascar, també exiliat, així com el canonge Carles Cardó, sociòleg eminent, etc. En la lluita dels actuals catòlics catalans per l'efectivitat de les conclusions del Concili II que atorga als pobles el dret de poder servir-se de llur propi idioma a la santa missa el règim franquista nega aquest dret a Catalunya i en comptes de designar bisbes de parla catalana com és natural, imposa l'elecció de bisbes castellans perquè diu que complir el que disposen les conclusions del Concili II al respecte, es fomenta el "separatisme".

I, després d'altres i variades consideracions sobre l'actuació de Franco i el seu règim totalitari, expressa:

"¿Separatismo? El país lo debe determinar libremente. Independencia, Federación, Confederación, Autonomía efectiva, pueden ser fórmulas viables. Lo que defienden hoy los catalanes es su libertad nacional."

La Camionera Mendocina

Càrregues - Paqueteria - Mudances

Servei d'Exprés diari amb camions

entre Mendoza i Buenos Aires i viceversa

MENDOZA - Necochea 494 Tel. 17299

- Dipòsit: Patricias Mendocinas 2839

Tel. 18793

BUENOS AIRES - Dipòsit: Morenc 2933 T. E. 97-6014

Confiteria "La Rambla"

PERE A. SALAS & CIA. SOC. DE RESP. LTDA.

FABRICA DE DOLÇOS

SARMIENTO 861

(CAPITAL \$ 70.000)

TELEF. 35-0195

BUENOS AIRES

Per cada FESTA un PRODUCTE ADIENT

Elaboració diària d'ESPECIALITATS CATALANES

Braços de Gitano Biscuits de la Reina Palos de Jacob

— Els nostres **TORTELLS** són una delícia —

PERSIANES

BOMBONERIA FINA - SERVEI DE LUNCH

MERENGUES

☐ Comandes per a la Ciutat i per a l'Interior de la República. - Atenem encàrrecs per Telèfon ☐

Lluís Llorens

ESCRIVÀ

AL MIRANTE BROWN 947

Tel. 629 - 9852

MORON F. C. N. D. F. S.

BUENOS AIRES

Ref. Esmeralda 155

45-4848

CREMES per a la vostra BELLESA:

HORMOVIT H3

Crema vitalitzadora

Pel seu efecte biodinàmic atorga nova vida al vostre cutis. Antiarrugues.

JANCRIM

Crema per a les mans.

Protegeix, embelleix i fa suaus les vostres mans.

LLERSVIT-A

Crema nutritiva

Conté vitamina A*

NETACRIM

Crema de neteja

Assegura una neteja "a fons" del cutis.

LLERS ARGENTINA C. i l.

ARTICLES DE CONFITERIA

Jaume Guasch & Fills

Soc. de Resp. Ltda.

Casa fundada l'any 1900

Fabricants de Vasos de Paper
per a Cafè, Gelats, Dolços, etc.

LABARDEX 141 al 151 - Bs. AIRES

Telèfons: 91-2800, 2932, 7458 i 9870

JUVEN'S

*La Casa que en Articles
de Vestir per a home està
sempre de moda*

BARTOLOMÉ MITRE, 757

Buenos Aires

ROSARIO - SANTA FE - MENDOZA

CORDOBA - SAN NICOLAS - CONCORDIA

"La Casa de los Tornillos"

SOCIETAT ANÓNIMA COM. I IND.
IMPORTACIÓ

Una Organització al servei de totes les Indústries

Alumini	Bronze	Coure
Corretges	Canons per a vapor, gas i aigua	Acers
Robineteria	Bombes - Gomes	Metall blanc
Vàlvules	Polítics	Níquel
Empaquetadures		Pedres esmeril

*Gran Assortit en Metalls i Eines
per a Tècnics, Mecànics i Industrials*

Tot el necessari per a Foradar, Roscar i Ajustar

El Millor Servei en el Menor Temps

Casa Central:
Sarmiento i Montevideo

Telèfon 49-6644

BUENOS AIRES

Sucursal:
Rivadavia 363

Tel. 96761

CÓRDOBA

Dipòsit ; Ingeniero Huergo 953 a 939

Dr. Joan Llorens

ADVOCAT

ESMERALDA 155, 4art. pis

T. E. 45-4848

Buenos Aires

CONSULTES DE 17 A 19 HORES

INPR. 1950
 REGISTRO NACIONAL
 DE LA PROPIEDAD
 INTELECTUAL
 N.º 80000
 INTERES GENERAL
 TARIFA REDUCIDA
 N.º 16-20
 CONTRATO
 N.º 16-20